

ВПЛИВ РОЗВИТКУ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ НА ПРОЦЕСИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ

Березівська М., магістрантка

Державний університет "Житомирська політехніка" / Житомир, Україна
bjv@ukr.net

Богоявленська Ю., к.е.н., доц.

Державний університет "Житомирська політехніка" / Житомир, Україна

Діджиталізація є синонімом інноваційного розвитку у XXI ст. Зголошення нашої країни до діджиталізації закріплено у Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року. Функціонує інститут цифрової трансформації економіки. Впроваджується портал iGov.ua, розвивається IT-кластер, компанії переходять з аутсорсингових до продуктивних стратегій, посилюється інтеграція країн у напрямку забезпечення прозорості діяльності урядів, міст, громад. Прямий зв'язок між забезпеченням прозорості, завдяки діджиталізації, та збільшенням економічної привабливості регіонів підтверджується зростанням прямих іноземних інвестицій в місцеві економіки. Це позитивно відображується на зростанні бюджетів розвитку громад та запровадженні нових інструментів прямої демократії, зокрема партисипативних бюджетів та гендерно-орієнтованого бюджетування. Зростають надходження від ПДФО, єдиного податку, внаслідок покрокової роботи з детінізації зайнятості, водночас актуальною залишається проблема посилення заходів із захисту наших громадян, зокрема в частині протидії торгівлі людьми на всіх рівнях. Тому дослідження проблем впливу розвитку діджиталізації економіки на процеси державного регулювання зайнятості постає вельми актуальним і своєчасним.

Метою дослідження є визначення інструментаріїв забезпечення державного регулювання зайнятості в умовах діджиталізації економіки. Об'єктом дослідження є діджиталізація економіки. Предметом дослідження є механізм реалізації політики протидії людям як компоненти державного регулювання зайнятості в умовах діджиталізації економіки. В роботі застосовано загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема: системний підхід, монографічний, аналіз, синтез абстрактно-логічний.

У загальному розумінні "діджиталізація" визначається як спосіб приведення будь-якого різновиду інформації до цифрової форми [1].

Задля забезпечення сталого розвитку та внаслідок реакції на запит часу збільшується користування цифровими послугами, зокрема електронним урядуванням, — будь-яку інформацію можна знайти у смартфоні. Забезпечення електронного урядування, зокрема "Держава в смартфоні", реалізується через зростання інтересу до зайнятості в найбільш динамічному секторі.

Інноваційний розвиток зумовлює рекласифікацію економіки, виводячи на перші місця IT, інтернетизацію, консалтинг, — забезпечуючи позитивну динаміку діяльності суб'єктів господарювання в третинному секторі економіки.

Забезпечення цифрової еволюції полягає й у стимулюванні з боку держави формування оптимальних умов ринку, зокрема для розширення на даному ринку приватного, інвестиційного, капіталу та диференціації способів його прозорого залучення. Важливим є створення платформи для уможливлення ініціатив щодо формування потреб у нових технологіях, зокрема цифрових, в освіті, медицині, SMART-логістиці, бізнесі. Щодо еволюції бізнес-процесів і нетворкінгу прогресивних суб'єктів господарювання, то є запит на розробку он-лайн платформ для роботи віртуальних коворкінгів, фандінгів, проведення навчання з метою формування цифрової реальності в Україні. Доцільно розробляти "win-win" фреймворки та розбудовувати системи взаємодії.

За даними Європейської Комісії цифрова економіка оцінюється у 2,3 трлн. євро в групі країн Великої двадцятки і складає близько 8% ВВП. Темпи зростання частки цифрової економіки дуже випереджають темпи зростання ВВП, отже розгортання креативного сектору, — IT-індустрії — слід розглядати як один з пріоритетних драйверів зростання.

Діджиталізація є результатом розвитку продуктивних сил. Особливостями світового діджиталізованого ринку праці є [2]: збільшення обсягів робіт та наданих послуг, що виконані за рахунок використання діджитал-технологій; зростання кількості електронних бірж праці та мобільних додатків з пошуку/пропонування роботи; збільшення чисельності самозайнятих, які надають аутсорсингові послуги; поява нових форм праці ("нульових" трудових договорів / zero hours contract, "парасолькових" договорів / umbrella contract) та pro bono-сервісів; поширення краудсорсингу (залучення "розумного натовпу").

Для посилення темпів зростання інформатизації, "розумної" технологізації та діджиталізації потрібна сформованість у світовому масштабі "Індустрії 4.0". Діджиталізація, як продукт інтелектуальної діяльності людини, сприяє формуванню нових унікальних навичок та розвитку essential skills у працівників нових поколінь, особливо Z. Рефлексією виступає зростання попиту на креативну працю на глобальному ринку праці.

Останнє десятиліття трансформує простори і сенси. Проекти виконуються дистанційно, завдяки використанню хмарних технологій та PMI-онлайн-інструментів. "Фізичні" офіси компанії поступаються

допоміжним, — відбувається перехід до коворкінг форматів, хабів, тайм-кафе та флексибл-офісів. Компанії, орієнтовані на гнучкість, мають оптимальну систему організації праці. Залучення е-працівників дає змогу працювати їм віддалено, з різних країн світу, як по проектному таймінгу, так і асинхронно. З позиції маркетинг менеджменту така система посилює лояльність клієнтів за рахунок безперервності, доступності 24/7, збільшення кількості транзакцій, доходності блокчейн-операцій, що, у свою чергу, збільшує прибутковість діджитал-бізнесу та соціальну ефективність.

У XXI ст. процеси регулювання зайнятості потребують урахування впливу розвитку діджиталізації. Тому імплементація діджитал-інструментів задля забезпечення ефективної зайнятості населення має реалізовуватись на всіх рівнях: національному, локальному, підприємства. Синергія діяльності соціальних партнерів на кожному з рівнів допомагатиме досягати ефективної реалізації політики регулювання зайнятості.

Сьогодні за допомогою BigData можна проаналізувати і спрогнозувати розвиток соціально-економічної системи будь-якого рівня складності. BigData як структуровані та неструктуровані дані великих обсягів, оброблюються масштабованими програмними інструментами: технології управління великими даними (SQL, NoSQL, Hadoop); інтелектуальний аналіз даних (Data Mining, Web Mining); машинне навчання; побудова та використання сховищ даних [3]. Хаби поєднують інформацію, яка прямує до серверів, і розподіляють потоки даних, що йдуть з серверів. Значна кількість таких хабів і серверів, що мають найвищий рівень захисту від кібератак, є у Швейцарії, США, Канаді.

Завдяки можливостям моделювання процесів в глобальному вимірі можна прогнозувати демографічні трансформації в окремій країні, або на визначеній території. З точки зору взаємозв'язку демографічного та соціально-економічного розвитку таке прогнозування є дуже важливим, адже дозволяє убезпечитись від небажаних ризиків. Прикладом неврахування застережень програм безпеки є поширення коронавірусу, можливість виникнення спалаху якого прогнозували канадські фахівці, спираючись на BigData. Як наслідок, виник ризик демографічних змін та ризик уповільнення глобальної економіки внаслідок скорочення споживання продукції Китаю. В такий спосіб можна прогнозувати міграційні процеси, навантаження на 1 робоче місце, продуктивність праці.

Платформами для зустрічі стейкхолдерів, що допомагають забезпечувати ефективну зайнятість, є LinkedIn, Prevolio. Органи державної влади, як стейкхолдери, також активно використовують зазначені сучасні платформи, а також розроблені безпосередньо для центрів зайнятості — від профорієнтаційних тестів до он-лайн наповнення баз даних. Це допомагає поєднувати можливості глобальних і регіональних ринків праці та пошукачів роботи. В найбільш динамічних галузях платформи дозволяють працевластуваним та високопрофесійним фахівцям зустрітись, швидко закриваються вакансії, задаються тренди. Таким чином забезпечується ефективна зайнятість.

Зазначаємо, що зайнятість у стартапах поступово набирає темпів. Україна увійшла у топ-40 країн світу за кількістю створення стартапів і посіла 31 місце [4]. Щопівроку в одному лише YEP!Starter на фінішну пряму виходять 500 стартапів, 11 з яких отримують підтримку венчурних інвесторів і бізнес-ангелів. Кращі стартап-клуби країни функціонують в регіональних ЗВО, зокрема в Житомирській політехніці. Команди реєструються як суб'єкти господарювання, і у випадку їх реєстрації платниками єдиного податку 100% надходжень залишаються бюджетам розвитку громад. Створення в Україні Фонду підтримки стартапів рекластизує економіку і диференціює сфери прикладання праці, що особливо позитивно для молоді.

Отже, важливим для забезпечення ефективної зайнятості в умовах діджиталізації є імплементація цінностей соціальної еволюції та людиноцентризму в процес інноваційного розвитку економіки з її новими інститутами — хабами, стейкхолдерами, стартапами. Разом з розвитком діджиталізації розширюється присутність електронного урядування, виникають нові форми надання послуг, зокрема соціально важливих, створюються сучасні он-лайн платформи, з'являються гнучкість управління й нові форми організації праці, зростає пізнаваність національних компаній і чисельність е-працівників. Україна стає відкритішою і привабливішою для світу, у тому числі завдяки запровадженню низки державних соціальних та економічних програм задля збільшення частки цифрової економіки у ВВП країни та посилення партнерства.

Список використаних джерел:

1. Косинський В.І. Сучасні інформаційні технології: навч. посіб. // Косинський В.І., Швець О.Ф. — К.: Знання, 2012. — 319 с.
2. Туль С.І. Трансформація світового ринку праці в умовах діджиталізації [Електронний ресурс]. URL: <http://abstracts.donnu.edu.ua/article/view/7394>.
3. Методи та засоби опрацювання інформаційних ресурсів Великих даних в системах територіального управління [Електронний ресурс]. URL: https://lpnu.ua/sites/default/files/dissertation/2017/4800/dys_boliubash_y.j.pdf.
4. Закон України про зайнятість [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.